

## МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ОКРУГУ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ НА ЗАСАДАХ МІЖШКІЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Проаналізовано тенденції розвитку сучасної освіти на регіональному рівні, розкрито сутність процесу моделювання як способу пізнання, що дає можливість надати повнішу інформацію про оновлену педагогічну систему, обґрунтовано методологічні підходи до моделювання освітнього округу, що здійснюється на засадах інтеграції та взаємодії. Виявлено умови функціонування освітніх округів у мережі закладів загальної середньої освіти, що функціонують у сільській місцевості. Сформульовано принципи моделювання нового утворення, визначено його роль та функції в сільській місцевості, обґрунтовано структурні компоненти моделі освітнього округу, визначено рівні взаємодії суб'єктів освітнього округу, що виявляються внаслідок управлінських впливів та дій, розкрито сутність управлінського аспекту в структурі моделі освітнього округу.

**Ключові слова:** освітній округ, управління освітнім округом, регіональна система освіти, модель освітнього округу.

Вітчизняна освіта за останні десятиріччя зазнала істотних трансформацій внаслідок різних впливів, у тому числі активних процесів соціальної, ментальної, економічної, політичної диференціації суспільства. Характер трансформацій, на нашу думку, є не стільки результатом впроваджуваних реформ, скільки намагання суспільства адекватно відповідати на виклики часу.

З огляду на тенденції розвитку сучасної освіти у світовому вимірі російський



**Мелешко**

**Віра Василівна –**

*кандидат педагогічних наук,  
доцент, старший науковий  
співробітник, завідувач відділу  
сільської школи Інституту  
педагогіки НАПН України.*

*Наукові інтереси автора  
пов'язані з проблемами  
розвитку сільської школи.*

*Понад 10 років очолює науковий  
підрозділ Інституту педагогіки  
НАПН України – відділ сільської  
школи, що дало можливість*

*виявляти особливості  
управління сільською школою,*

*поглиблювати теорію  
моделювання освітніх систем,  
розробляти моделі розвитку  
сільської школи, досліджувати*

*процес становлення та  
функціонування освітніх  
округів у сільській місцевості.*

*За результатами дослідження  
опубліковано понад*

*150 наукових статей, видано  
вісім посібників. Плідно*

*займається експериментально-  
пошуковою діяльністю, тісно  
співпрацюючи з закладами  
освіти сільської місцевості  
в різних областях України.*

вчений А. Ю Белогуров звертає увагу на характер проведених перетворень у освіті, що реалізується у двох основоположних напрямках: перший – визначає спрямованість освітніх реформ на регіоналізацію, другий – орієнтує на процеси глобалізації у соціальному житті.

Якщо глобалізація передбачає природний процес універсалізації досягнень людської культури та її постійного впливу на розгортання взаємозв'язку з розвитком єдиного європейського і світового інформаційного, соціального, економічного, політичного, освітнього простору, то регіоналізація становить ресурс збереження й відтворення національної культури, етнічної ідентичності людини в умовах полікультурного розвитку держави [1, с. 14].

Освітня система кожного регіону нашої країни, з одного боку, є цілісною, самостійною, соціальною, педагогічною структурою з характерними для неї регіональними особливостями і функціональними зв'язками між її компонентами, з другого боку, інтегрована в цілісний вітчизняний освітній простір.

Дослідження науковців свідчать, що структури реальних освітніх систем складаються не лише з установ освіти та навчальних закладів, тобто з освітніх макроінституцій, які зазвичай є юридичними особами із властивими їм правами та можливостями. Вони охоплюють і дрібніші, але самостійні одиниці, які також здатні формувати інституційне освітнє середовище й забезпечувати досягнення окремих результатів освітньої діяльності, тобто з освітніх мікроінституцій, а також їх об'єднань (асоціація, комплекс тощо) в межах макроінституції, об'єднань окремих (кількох) мікроінституцій та макроінституцій та ін. [4, с. 113].

У цьому контексті активна модернізація закладів освіти в сільській місцевості тісно пов'язана з потребами та необхідністю системної науково обґрунтованої трансформації мережі сільських шкіл з метою їх перетворення на нові, цілісні освітні системи, зокрема освітні округи, що, як правило, різняться структурою, змістом, цільовим призначенням та іншими характеристиками.

Досягнення вітчизняних і зарубіжних вчених є методологічною основою у розвитку теорії і практики функціонування освітніх систем різного типу. Вагомий внесок у розвиток зазначених проблем здійснили вчені В. П Безпалько, Б. С. Гершунського, В. І. Загв'язінського, В. І Панова, І. Я. Лернера, Є. А Ямбурга. Основні положення розвитку та організації освіти у сільській місцевості розглядаються в дослідженнях М. Ф. Гур'янової, В. Г. Кузя, О. М Коберника, Н. І. Шиян Л. В. Байбородова та ін. [2].

До проблем формування нових педагогічних систем та використання сучасних технологій навчання у сільській загальноосвітній школі звертаються у своїх дослідженнях І. Г. Осадчий, В. Г. Бочарова, Н. Н. Петров,

Л. Н. Федянська, та ін., що свідчить про потреби в пошуку нових структур у регіональній освітній мережі, до яких належить й освітній округ [4, с. 48].

Процес створення освітніх округів у різних регіонах України активізувався після затвердження Положення про освітній округ. Як свідчить практика, на регіональному рівні розробляються й реалізуються програми розвитку регіональної мережі закладів загальної середньої освіти, що передбачають функціонування нових структур – освітніх округів. Цей процес вимагає перегляду статусу окремих навчальних закладів, змін у їхніх статутах, реорганізації структури управління освітою та ін.

Досвід узгодження функцій між органами управління освітнім округом та відділом освіти у вітчизняних педагогічних інформаційних джерелах недостатньо висвітлений, що свідчить про потребу в розробленні методологічної основи управління освітнім округом та обґрунтування умов його функціонування.

Зазначена проблема й була предметом дослідження наукового підрозділу Інституту педагогіки НАПН України (відділу сільської школи), що передбачало виявлення й обґрунтування організаційних та педагогічних умов функціонування освітнього округу сільської місцевості.

Експериментально-пошукова робота здійснювалася відповідно до укладених угод обласними інститутами післядипломної освіти, відділами освіти райдержадміністрацій, загальноосвітніми навчальними закладами.

Зазначимо, що ідея створення освітніх округів підтримана Міністерством освіти і науки України й розглядається як певний поступ у модернізації регіональної системи освіти. За статистичними даними МОН України, сьогодні функціонує близько 2 тис. освітніх округів, що різняться за структурними, цільовими, змістовими характеристиками.

Функціонування освітнього округу як цілісної, відкритої, педагогічної системи сучасні дослідники розглядають як науково обґрунтований вибір структури, що забезпечує раціональне використання ресурсної бази, інноваційних технологій, урахування специфіки діяльності закладу, що корелюються з потребами та вимогами суспільства [4, с. 52].

Результативність функціонування освітнього округу значною мірою залежить від наявності та концентрації матеріально-технічних, фінансових, кадрових ресурсів, функціонування освітніх інформаційно-ресурсних центрів, систем дистанційного навчання шкільного чи міжшкільного рівня тощо. Проте важливо забезпечити умови для найширшої взаємодії закладів, які входять до складу освітнього округу. Перехід на нові форми взаємодії суб'єктів освітнього округу підвищує відповідальність за результати й показники кожного навчального закладу.

У стратегічному вимірі освітній округ у сільській місцевості розглядаємо як багатофункціональний освітній комплекс, центр культурного

життя його жителів, гарант розвитку сільського адміністративного району й держави. У сільській місцевості освітній округ, окрім реалізації освітніх, виховних завдань, відіграє важливу роль у підготовці кадрів для різних галузей господарства, у тому числі сільського, впливає на соціально-економічний та культурний розвиток села, а такі характеристики, як соціокультурність та поліфункціональність надають йому особливого статусу.

Загальноосвітні навчальні заклади та заклади іншого підпорядкування, що входять до складу освітнього округу, виконують замовлення сільської громади й водночас перебувають під її постійним впливом, що актуалізує проблему запровадження нових форм управління цим утворенням.

У педагогічній практиці процеси моделювання освітнього округу відбуваються як за ініціативою науковців, так і педагогів-практиків. Слід зазначити, що процедура створення нового зразка педагогічної системи – освітнього округу потребує відповідної попередньої підготовки, широкого обговорення, експериментальної апробації, оцінювання отриманого результату. Процес моделювання набуває активних форм систематизації та оброблення інформації, доведення її до потенційних груп користувачів. Пропагування обґрунтованих ідей інтеграції та взаємодії у функціонуванні освітніх округів спонукають до «інвентаризації» соціокультурної інфраструктури, що залучається до складу освітнього округу, серед яких заклади культури, служби охорони здоров'я, методичні центри, незалежні експерти та ін.

Моделювання освітнього округу як інноваційний процес передбачає залучення до виконання завдань загальноосвітніх навчальних закладів нових структур, діяльність яких вибудовується на принципах інтеграції та взаємодії, їхній характер і зміст визначаються спільними документами (угодами, договорами та ін.) з урахуванням можливостей та потреб кожного учасника, що дає змогу підвищувати ефективність освітнього процесу та результатів діяльності кожного суб'єкта нового утворення.

Процеси взаємодії закладів освіти, культури, громадських організацій та інших структур, стрімкий розвиток співпраці зацікавлених інституцій, що функціонують у сільській місцевості, актуалізують потреби в теоретичному обґрунтуванні умов функціонування освітнього округу, варіативності форм взаємозв'язку між суб'єктами цього утворення, визначенні методологічних засад, що охоплюють сукупність принципів, підходів, закономірностей розвитку освітнього округу.

Моделювання як метод пізнання є основою інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу як підсистеми, що входить до складу освітнього округу, функціонуючи в різних організаційних, педагогічних, соціальних умовах. Моделювання розглядається як процес спрямований на розв'язання проблеми, що «усвідомлюється суб'єктами як інструмент

вирішення неузгодженостей, суперечностей, які виникають в тій чи іншій ситуації, засобами подолання є наявність знань та досвіду. Активність людини, спрямована на розв'язання суперечностей, є, у свою чергу, засобом розвитку» [6, с. 39].

Моделювання зумовлено потребою у вирішенні актуальної проблеми й супроводжується творчою діяльністю, спирається на ціннісні орієнтації та місцеві умови функціонування суб'єктів діяльності. Результат моделювання – модель об'єкта педагогічної дійсності із системними властивостями; ґрунтується на педагогічній творчості, оскільки в її основі лежить новий спосіб розв'язання проблеми, і передбачає можливі варіанти використання [5, с. 8–14].

Наведені тлумачення дефініції «моделювання» дають змогу виокремити ядро цього поняття, що означає

- процес (сукупність дій, операції, шлях досягнення мети);
- результат (модель як засіб досягнення мети);
- структурні компоненти: програмування, планування, конструювання заходів, дій, рішень для розв'язання конкретних проблем;
- сукупність ознак, що характеризують процес взаємодії, проблемність, прогнозованість, креативність, цілеспрямованість, технологічність;
- умова (реалізація принципу інтеграції, забезпечення управління новою чи оновленою системою, розроблення системи критеріїв та вимірів якості змін та впливів)

Зупинимося детальніше на загальній характеристиці моделі як результату моделювання педагогічної системи. Теоретична модель будується на підставі обґрунтування умовного логічного ланцюжка: суб'єкт – мета – процес – результат – об'єкт. Водночас важливо зосередити увагу на розкритті сутності поняття «моделювання», що науковцями розглядається як:

- процес створення моделі – образу, передбачуваного або можливого стану об'єкта;
- конструювання, побудова чого-небудь;
- одна з форм відображення дійсності;
- процес створення прообразу (прототипу) передбачуваного об'єкта, явища або процесу засобами специфічних методів;
- попереднє розроблення основних конструкцій майбутньої системи, подальше вдосконалення створеного зразка (моделі) й доведення його до рівня практичного використання [7, с. 95–145].

Як свідчить практика, функціонування освітніх округів побудованих на принципах інтеграції та кооперації, сприяє формуванню нової вертикалі управління освітньою системою, що, з одного боку, є об'єднаним важелем для вироблення єдиної стратегії розвитку регіональної освіти, яка розвивається на тлі регіональної ментальності, звичаїв, культури, а з другого – формується

як цілісний освітній простір для підвищення якості освіти відповідно до зростаючих вимог і потреб суспільства.

У процесі моделювання освітнього округу важливими, на нашу думку, є такі аспекти як мотиваційний, організаційний, технологічний, ресурсний. Зокрема мотиваційний – стимулює готовність педагогічного співтовариства, місцевої громади виступати активними суб'єктами в розробленні стратегічних документів щодо розвитку освітнього округу, спонукає до участі у формуванні конструктивних рішень та їх реалізації.

Взаємодія педагогічних колективів, зростання аспекту змагальності, розширення комунікацій актуалізують інноваційну діяльність (метод проектів, технологій індивідуального навчання, особистісно орієнтованих технологій та ін.), сприяють опануванню технології моделювання, що пов'язано з підвищенням якості освіти та її доступності у сільській місцевості. Однією з умов ефективного функціонування освітнього округу є проектування відповідної моделі на підставі прогностичного зразка, що розроблявся у процесі нашого дослідження.

Організаційний аспект у моделюванні освітнього округу ґрунтується на положеннях нормативного характеру. Зasadничим у цьому контексті є Положення про освітній округ, Методичні рекомендації щодо складення регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів (розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2012 № 675-р), Положення про дистанційне навчання (наказ МОН України від 25.04.2013 № 466, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.04.2013 № 703/23235) та ін.

Сутність організаційних умов функціонування освітнього округу полягає в забезпеченні дій, впливів, процесів, які певним чином упорядковують управлінську взаємодію й оптимізують організаційну структуру нового освітнього утворення (освітнього округу) для найкращого функціонування та розвитку. Успішні результати в діяльності закладів сільської місцевості, об'єднаних спільною метою, було досягнуто завдяки узгодженій системі заходів, представлених у формі цільової програми реалізації моделі освітнього округу, яка передбачала конкретизацію завдань, систематизованих за певними розділами. Конструювання педагогічної системи освітнього округу вимагало виконання низки передумов, зокрема:

- забезпечення ефективної системи безперервної освіти керівників ЗНЗ, що дає змогу підвищити готовність до моделювання педагогічних систем, упровадження інновацій у суб'єктах освітнього округу;
- створення засобів управлінської підтримки освітніх ініціатив і педагогічної творчості з метою активізації та поширення інноваційної діяльності в школах різних типів, які входять до складу освітнього округу ;

- розроблення гнучкої системи запровадження нових механізмів управління для розвитку інноваційних ідей з урахуванням специфіки кожної школи – суб'єкта освітнього округу, що функціонує на певній території конкретного регіону;

- поглиблення інтеграції інноваційних можливостей усіх суб'єктів освітнього округу для максимального використання ресурсної бази в інтересах розвитку кожного учасника педагогічного процесу та досягнення високого рівня поставленої мети.

Зважаючи на те, що організаційні питання, пов'язані з функціонуванням освітнього округу, вирішуються на добровільних засадах та на підставі укладання угод про співпрацю та взаємодію, в управлінському аспекті вони реалізуються на шкільному й міжшкільному рівнях.

На міжшкільному рівні управління освітнім округом здійснює Рада освітнього округу. Стратегічними завданнями ради як органу управління передбачається вирішувати питання, пов'язані із забезпеченням варіативності змісту освіти, доступності якісної освіти, прогнозуванням динаміки розвитку профільного навчання, сприянням регулюванню механізмів розподілу ресурсів, удосконаленням мережі закладів загальної середньої освіти у сільському районі та подальшого її розвитку.

Водночас, під час переходу на інтегровану систему функціонування освітніх закладів, у освітньому процесі забезпечуються:

- наступність на всіх ступенях навчання, виховання та розвитку учнів;
- реалізація єдиної парадигми (стратегії) розвитку педагогічної системи всіма суб'єктами освітнього округу;
- широкий вибір навчальних програм на різних етапах навчання, особливо у старшій школі;
- ефективний розподіл кадрового потенціалу, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення, використання потужностей опорних шкіл для реалізації навчальних програм у малочисельних школах.

Ресурсний аспект передбачає забезпечення ефективного використання кадрового потенціалу, що обслуговує освітній округ, інформаційних, комунікативних систем, матеріально-технічного забезпечення та ін.

За нашими припущеннями, теоретично обґрунтована прогностична модель освітнього округу як цілісна педагогічна система забезпечить ефективне використання розгалуженої інфраструктури освітніх, соціокультурних закладів певного регіону, розширення можливостей та доступу до освітніх ресурсів учням малочисельних шкіл, підвищення якості освітніх послуг, поліпшення умов для реалізації програм допрофільної підготовки та профільного навчання старшокласників за напрямками, актуальними для сучасного життя, у тому числі для ведення власного господарства.

Особлива роль у моделі освітнього округ відводилася опорній школі, яка надає посильну допомогу малочисельним школам, що на договірних засадах входять до цього об'єднання. На базі опорних шкіл реалізуються програми профільного навчання, міжшкільних факультативів, курсів за вибором, додаткової освіти тощо. Вони також можуть виконувати функції ресурсного центру, де зосереджено масив нових методичних напрацювань, методичні кейси, портфоліо вчителя, методичні ресурси для проведення майстер-класів із тих чи інших проблем. На базі цих закладів систематично проводяться відкриті уроки з використанням інноваційних технологій, організовується робота тематичних творчих груп щодо впровадження інновацій у педагогічну практику.

Процес гармонійної взаємодії закладів суб'єктів освітнього округу будується на методології функціонування педагогічних систем, зокрема принципах цілісності, когерентності, узгодженості, відкритості, орієнтованих на інтеграцію в широкую систему глобальних і локальних соціально-економічних відносин, позитивно впливаючи на збереження та розвиток регіональної освітньої системи у сільській місцевості.

Для забезпечення інтегративних властивостей і зв'язків між елементами системи управління освітнім округом необхідно зосередити увагу на таких принципових положеннях:

- урахування особливостей сільського освітнього середовища й специфіки конкретної сільської школи;
- реалізація в управлінні інноваційних процесів;
- пропагування гуманістичних відносин учасників управлінських взаємодій;
- сприяння самоврядуванню в усіх ланках системи управління;
- розподіл управлінських функцій між всіма учасниками інноваційного процесу;
- збереження управлінської вертикалі в умовах горизонтального розподілу управлінських функцій.

У процесі дослідження визначено три рівні взаємодії суб'єктів управління освітнього округу, що відображається на результатах виконанні управлінських функцій.

Низький рівень взаємодії суб'єктів освітнього округу характеризується нецілеспрямованістю зв'язків і розрізненістю у провадженні тих чи інших видів діяльності. Структури, що входять до складу освітнього округу, функціонують незалежно одна від одної (або паралельно), а проведення окремих спільних дій свідчить про епізодичний характер взаємодії. При цьому існує мимовільний (спонтанний) взаємозв'язок, а педагоги частково враховують або не враховують зайнятість учнів іншими формами діяльності. Також немає регламенту спільних дій, а інституційне оформлення спільної діяльності охоплює лише окремі аспекти освітнього процесу.



На цьому рівні взаємодії є спонтанні, тимчасові, некеровані зв'язки.

Середній рівень характеризується цілеспрямованістю, переважанням одиничних зв'язків, що відображають певний напрям діяльності (наприклад, поглиблення знань у межах міжшкільного факультативу), наявністю узгодженого змісту певних видів, форм діяльності та встановленими часовими обмеженнями.

Для цього рівня характерні однобічність, одновекторність, наявність ознак системності (зокрема реалізуються індивідуальні творчі плани, виконуються колективні завдання за спільним проектом, проводиться дослідницька робота тощо). Між закладами освітнього округу уніфікуються цілі, визначаються аспекти взаємозв'язку з того чи іншого напрямку, узгоджуються програмні дії, що охоплюють цільовий, змістовий, процесуальний аспекти спільної діяльності.

Високий рівень взаємодії між суб'єктами освітнього округу характеризується цілісною системою організованих зв'язків, наявністю комплексного планування, спільного розкладу, узгодженого режиму роботи учасників освітнього процесу. На цьому рівні чітко виражена планомірна та узгоджена співпраця, що охоплює різні напрями спільної діяльності, що є підтвердженням цілісності педагогічної системи.

Зважаючи на рівень взаємодії суб'єктів освітнього округу управлінський компонент представлений набором функцій, котрі розглядаємо в трьох аспектах:

- планування та координація діяльності освітніх закладів різних видів і типів, що входять до освітнього округу й утворюють цілісну локальну освітню систему.
- прийняття рішень щодо забезпечення умов ефективного функціонування педагогічної системи освітнього округу та підсистем його суб'єктів;
- аналіз і забезпечення цілеспрямованого комплексу заходів, представлених у формі цільової програми розвитку освітнього округу з урахуванням рівня взаємодії суб'єктів нового утворення.

Розподіл та реалізація управлінських функцій організаційними структурами управління освітнім округом здійснюються відповідно до чинного законодавства, схвалених програм, проектів, планів тощо.

Реалізація узгоджених дій дає змогу здійснити аналіз динаміки змін, узагальнити результати та наслідки взаємодії між закладами, зокрема тих, що позначаються на:

- якості освітніх послуг (завдяки ефективному використанню ресурсів);
- рівні мотивації учнів до оволодіння знаннями з предметів (за вибором), адекватних їхнім потребам та запитам;
- показниках економічної доцільності функціонування освітнього округу, що підтверджується фінансовими витратами, та ін.
- рівні задоволеності батьків результатами навчальної діяльності дітей та ін.

В управлінні освітнім округом враховується той фактор, що відповідно до нормативних документів цей процес здійснюється на державно-громадських засадах, при цьому до управління залучаються максимально широкі кола громадськості, що підтверджує відкритість і збалансованість процесу управління. За таких умов державно-громадське управління освітнім округом дає можливість не лише виконати державне зобов'язання щодо реалізації прав громадян на освіту, а й забезпечити участь громадськості та посилити її відповідальність за результати діяльності кожного закладу, забезпечити успішне виконання управлінських рішень. Цьому сприяє формування нових структур управління (ради освітнього округу, координаційної ради освітнього округу, ради сприяння реалізації програми розвитку освітнього округу та ін.), що дає змогу значно розширити масштаби впливу на керовану систему, включно з шкільним і міжшкільним рівнем.

Саме перерозподіл функцій між структурами освітнього округу потребував виокремлення управлінського компонента в моделі освітнього округу.

Для цілеспрямованої координації управлінських дій в освітньому окрузі можуть створюватися асоціативні структури за участю керівників управління освітою районного рівня з метою:

- узагальнення перспективного досвіду з упровадження нових технологій управління (державно-громадського управління) освітнім округом;
- моніторингу та оцінювання результатів діяльності загальноосвітніх навчальних закладів в умовах освітнього округу;
- пропагування та інформування педагогічних колективів щодо нових здобутків, ідей, інновацій, які можуть поширюватися в освітніх округах;
- вироблення спільних рішень щодо внесення коригувань у реалізацію програм, моделей, які вдосконалюють діяльність освітнього округу тощо.

З огляду на територіальну віддаленість сільських шкіл, їхню розлогу типологію, моделювання освітнього округу набуває варіативного характеру, що значною мірою пов'язано також із регіональними особливостями кожного населеного пункту, наявністю й розвитком його соціально-культурної інфраструктури та іншими чинниками.

Отже провідна ідея створення моделі освітнього округу передбачає побудову та функціонування цілісної педагогічної системи, яка забезпечує оптимальні умови для максимального досягнення поставленої мети як прогнозованого показника кінцевого результату.

Результати функціонування освітніх округів в мережі цілісної регіональної освітньої системи значною мірою залежать від активності та мотивації кожного суб'єкта до спільного розв'язання поставлених завдань, підвищення рівня взаємодії між ними, створення насиченого, дієвого освітнього простору для всіх учасників освітнього процесу.

Забезпечуючи сприятливі умови для функціонування моделі освітнього округу, важливо не зупинятися на досягнутому, постійно вдосконалювати її мету,

зміст, структуру, виявляти шляхи подальшого розвитку, визначати напрями впровадження нових форми взаємодії суб'єктів нового утворення, що дасть можливість забезпечити високу якість освіти в загальноосвітніх закладах сільської місцевості.

На сучасному етапі потребує наукового дослідження та обґрунтування низка проблем, пов'язаних із нормативно-правовим, науково-методичним забезпеченням, із механізмами вирішення фінансових питань, важливих для функціонування освітнього округу. Ретельного вивчення потребують проблеми пов'язані з розробленням ефективних методик, технологій навчання в малочисельних шкільних колективах, зокрема таких як т'юторські технології, технології навчання в різновікових групах, варіативні форми індивідуального навчання: дистанційне, екстернатне, очно-заочне та ін.

### Список використаних джерел

1. Белогуров А. Ю. Стратегия и методология социокультурной модернизации регионального образования: опыт двух десятилетий / А.Ю. Белогуров // Педагогика : Научно-теоретический журнал Российской академии образования : издается с июля 1937 / Ред. Р.С. Бозиев. – 2012. – №2. – с. 13-21.
2. Использование образовательных ресурсов сельского социума для повышения воспитательного потенциала учебного процесса в разновозрастных группах / Ред Л.В. Байбородовой . – Ярославль, 2008. – 142 с.
3. Мариновська О. Я. Формування готовності вчителів до проектно-впроваджувальної діяльності: теорія і практика : [монографія] / Оксана Яківна Мариновська. – Івано-Франківськ : Симфонія форте : Полтава : Довкілля-К., 2009. – 500 с.
4. Осадчий І.Г. Спрямований розвиток освітніх систем: теорія, технології, практика: Монографія . – К.: Інформавтодор, 2013. – 436 с.
5. Опыт модернизации управления территориальной системой образования на основе округов: оценка эффективности [Текст]: монография / Е.Я. Коган, Л.И. Фишман, Н.Ю. Посталюк, В.А. Прудникова, Н.В. Тюрина, Е.А. Негрей. - Самара: Изд-во СГПУ, 2006. – 121 с.
6. Управление развитием территориальной системы образования / Н.Н. Петров, Л.И. Фишман, В.В. Дудочников, В.А. Прудникова: Учебно-консультационное пособие. - М.: Логос, 2005. – 240 с.
7. Яковлева Н.О. Проектирование как педагогический феномен / Н.О. Яковлева // Педагогика. – 2002. – № 6. – С . 8–14.

## References

1. Belogurov A.Ju. Strategija i metodologija sociokul'turnoj modernizacii regional'nogo obrazovanija: opyt dvuh desjatiletij / A.Ju. Belogurov // Pedagogika : Nauchno-teoreticheskij zhurnal Rossijskoj akademii obrazovanija : izdaetsja s ijulja 1937 / Red. R.S. Boziev. – 2012. – № 2. – s. 13-21.
2. Ispol'zovanie obrazovatel'nyh resursov sel'skogo sociuma dlja povyshenija vospitatel'nogo potenciala uchebnogo processa v raznovozrastnyh gruppah / Red L.V. Bajborodovoj . – Jaroslavl', 2008. – 142s.
3. Marynovska O. Ya. Formuvannia hotovnosti vchyteliv do proektno-vprovadzhuvalnoi diialnosti: teoriia i praktyka : [monohrafiia] / Oksana Yakivna Marynovska. – Ivano-Frankivsk : Symfoniia forte : Poltava : Dovkillia-K., 2009. – 500 s.
4. Osadchyi I.H. Spriamovanyi rozvytok osvitynikh system: teoriia, tekhnolohii, praktyka: Monohrafiia . – K.: Informavtodor, 2013. – 436 s.
5. Opyt modernizacii upravlenija territorial'noj siste-moj obrazovanija na osnove okrugov: ochenka jeffektivnosti [Tekst]: monografija / E.Ja. Kogan, L.I. Fishman, N.Ju. Postaljuk, V.A. Prudnikova, N.V. Tjurina, E.A. Negrej. - Samara: Izd-vo SGPU, 2006. - 121 s.
6. Upravlenie razvitiem territorial'noj sistemy obrazovanija / N.N. Petrov, L.I. Fishman, V.V. Dudochnikov, V.A. Prudnikova: Uchebno-konsul'tacinnoe posobie. - M.: Logos, 2005. – 240 c.
7. Jakovleva N.O. Proektirovanie kak pedagogicheskij fenomen / N.O. Jakovleva // Pedagogika. – 2002. – № 6. – S . 8–14.

*Мелешко В. В.*

### **МОДЕЛИРОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ОКРУГА В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ НА ОСНОВЕ МЕЖШКОЛЬНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ**

Представлен анализ тенденций развития современного образования на региональном уровне, раскрыта сущность процесса моделирования, как способа познания, что позволяет полнее представить информацию об обновленной педагогической системе. Обоснованы методологические подходы к моделированию образовательного округа, приоритетность принципов интеграции и взаимодействия. Выявлены условия функционирования образовательных округов в сети учреждений общего среднего образования, функционирующих в сельской местности. Сформулированы принципы моделирования образовательного

округа как открытой педагогической системы, определены его роль и функции в образовательном пространстве сельской местности, обоснованы структурные компоненты модели образовательного округа, установлены уровни взаимодействия субъектов образовательного округа, раскрыта сущность управленческого компонента в структуре модели образовательного округа.

**Ключевые слова:** образовательный округ, управление образовательным округом, региональная система образования, модель образовательного округа.

*Meleshko V. V.*

### **MODELLING THE EDUCATIONAL DISTRICT IN THE RURAL AREA ON THE BASIS OF THE INTERSCHOLASTIC COOPERATION**

In the article, the analysis of the tendencies of the modern education development at the regional level was conducted; the essence of the process of modelling as a cognitive means which provides an opportunity to represent the information about the educational system in a more detailed way was discovered; the methodological approaches of the regional district modelling which is assured on the basis of integration and collaboration were specified. The conditions for the educational districts functioning in the comprehensive secondary institutions that function in the rural area were defined. The principles of modelling a new foundation were formulated; its role and function in the rural area was defined; the structural components of the educational district model were specified; the levels of the interrelations of the educational district subjects that are present due to the governmental influence and the actions of the management were found; the essence of the governmental aspect in the structure of the educational district model was discovered.

**Keywords:** educational district, educational district management, regional education system, educational district model.

